

Spørsmål 170 (2023) fra Kristin Surlien (H): Spørsmål om strakstiltak for å minske luftforurensing

Til: Kommunedirektøren
Fra: Kristin Surlien (H)

Dato: 07.12.2023
Saksnr: 23/00858-171
Deres ref:

- Hvilke strakstiltak er iverksatt for å minske luftforurensingen i Drammen denne vinteren?
- Er det noen ytterligere strakstiltak kommunen kan iverksette nå for å få ned luftforurensingen?
- Hvilke kostnader vil disse tiltakene medføre?

Svar

- **Hvilke strakstiltak er iverksatt for å minske luftforurensingen i Drammen denne vinteren?**

I november har kilden til svevestøv i hovedsak vært fra veiene og ikke fra vedfyringen med unntak av 26.11 hvor det var vedfyringen som var kilden. Hittil i desember er det utslippene fra vedfyringen som er dominerende. Dette skyldes lave temperaturer og økende strømpriser samt meteorologiske forhold.

Strakstiltak er knyttet til utslipp fra veitrafikken i form av veistøv (PM₁₀) jf. pkt.2 i handlingsplanen. Det er anleggseier (eier av veien) som er ansvarlig for å iverksette tiltak slik at grenseverdien overholdes. I Drammen er det i hovedsak utslipp fra fylkesveiene og riks- og europaveiene som dominerer utslippet av svevestøv (PM₁₀), men med noe mindre bidrag også fra de kommunale veiene med størst trafikk.

Det er ikke iverksatt noen ekstra tiltak på de kommunale veiene hittil i vinter (november). Tiltak for å redusere forurensing er beskrevet i tiltaksplanen og kostandene for å gjennomføre tilleggstiltak er meldt inn i forbindelse med arbeidet med handlings- og økonomiplan 2024-2027.

Det er beregnet 12 feiinger til ca. kr. 10.000 pr. gang og det er kjørt én runde med slik ekstrasfeing i høst. Viken fylkeskommune feier blant annet Rosenkrantzgata, Bjørnstjerne Bjørnsonsgate, Tordenskioldsgate, Svelvikveien, Konnerudgata, Nedre/Øvre Eikervei og Landfalløybrua til Rosenkrantzgate, ukentlig. Statens vegvesen feier E-18, og Rv 291 (fra Brakerøya til og med Bangeløkka krysset) hver uke hele året så sant været tillater det. Det er feing av de høytrafikkerte fylkesveiene og europaveiene som gir høyest effekt.

Kommunedirektør

Politisk sekretariat

Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse

Telefon +4732040000
kommunepost@drammen.kommune.no

Tiltaksutredningen og vedtatte handlingsplan inneholder tiltak som er aktuelle å iverksette for å redusere utslippene. Dette betinger at handlingsplanen følges opp av anleggseierne.

Punkt	Tiltak	Ansvar	Tidsangivelse
1	Øke piggfriandelen til 90% for lette kjøretøy		
1a	Drammen kommune ser til at det igangsettes tellinger av andelen piggdekk i Drammen kommune vinteren 2024	Viken FK / Buskerud FK SVV DK, Samfunnsmedisinsk avd.	2024 Brev til Statens Vegvesen Vegdirektoratet er sendt.
1b	Dersom tellingene viser at målet om 90% piggfriandel ikke vil oppnås, utredes en panteordning for piggdekk og/eller piggdekkavgift.	Arealplan, klima og miljø	2029 (Forutsetter telling 2024-2029)
2	Rengjøring og støvbinding		
2a	Drammen kommune videreutvikler dagens ordning med mer systematisk, hyppigere og omfattende renhold på kommunale veier med mye trafikk og sørger for at det kan iverksettes behovsbasert renhold når det er fare for høy luftforurensing. Det må inngås avtale med leverandører med egnet materiell for rengjøring og støvbinding	Infrastruktur og samferdsel	2024 Inngåelse av nye kontrakter. Kostnadene for feietiltak er innarbeidet i HØP 2024-2027. Kostanden er estimert å utgjøre 126.000 for 12 feiinger årlig.
2b	Drammen kommune sørger for å videreføre samarbeidsforumet for de som har ansvar for rengjøring og støvdemping på vegnettet i Drammen kommune hos veieierne i kommunen (DK, VF og SVV), for å bedre rengjørings- og støvdempingsrutinene gjennom samhandling og erfaringsutveksling.	DK, Helse, Samfunnsmedisinsk avdeling	Igang satt 2023
3	Redusert hastighet (miljøfartsgrense) på E18 og FV283 Rosenkrantzgata i vinterhalvåret		
3a	Drammen kommune henstiller SVV/VF om å innføre redusert hastighet (miljøfartsgrense) på deler av E-18 til 80 km/t og deler av FV283 (Rosenkrantzgata) til 50 km/t (i vintersesongen)	DK, Helse, Samfunnsmedisinsk avdeling - henstilling Utførende: Viken FK /BF SVV	SVV bekrefter redusert hastighet. Viken/Buskerud FK ønsker ikke å bekrefte iverksettelse.
4	Bedre asfaltkvalitet på fylkesvegene		
4a	Drammen kommune henstiller VF om å benytte mer slitesterk asfalt (Ska11g) på Fylkesvei 286 Rosenkrantzgata.	DK, Helse, Samfunnsmedisinsk avdeling - henstilling Utførende: Viken FK / Buskerud FK	Viken/Buskerud ønsker ikke bekrefte iverksettelse. Se kommentar under.
5	Redusere utslipp fra vedfyring ved 90% rentbrennende ovner mot 2030 og bedre fyringsvaner		Se kommentar nedenfor
5a	Drammen kommune iverksetter spørreundersøkelse over ovnstyper og fyringsvaner i Drammen.	Arealplan klima og miljø	2024

5b	Drammen kommune viderefører arbeidet med informasjon om bedre fyringsvaner samt vurderer å forsterke informasjonsarbeidet fra fyringssesongen 2023 – 2024, særlig i perioder med høy PM _{2,5} -konsentrasjon	Arealplan klima og miljø	2023-2024 Foreløpig ikke igangsatt, ser på mulighetene for et samarbeid med DRBV.
6	Stille krav til luftkvalitet i bygge- og anleggsfasen gjennom Miljøoppfølgingsplan		
6a	Drammen kommune følger opp bygge- og anleggsbransjen gjennom krav om miljøoppfølgingsprogram og miljøoppfølgingsplan (MOP) for å sikre miljømål blant annet for utslipp til luft. Ansvar for oppfølging av planen ligger til entreprenør/byggherre.	Arealplan klima og miljø	Igangsatt (Tiltaket er knyttet opp til kommuneplanen)
6b	Drammen kommune viderefører dagens tilsyn og oppfølging av at utbyggere gjennomfører renhold av omkringliggende gater i anleggsfasen.	Infrastruktur og samferdsel	Igangsatt
7	Redusere trafikk gjennom parkeringspolitiske virkemidler		
7a	Drammen kommunes parkeringsstrategi har vært på høring og sluttbehandles i samme møte som denne handlingsplanen. Parkeringsstrategien kombinerer en rekke trafikkreduserende virkemidler.	Infrastruktur og samferdsel, Arealplan, klima og miljø	Igangsatt
7b	Drammen kommune skal følge med på trafikkutviklingen og holde politisk nivå orientert. Dersom det viser seg at trafikken i Drammen over tid øker slik at nullvekstmålet ikke nås, skal ytterligere trafikkreduserende parkeringstiltak utredes.	Infrastruktur og samferdsel, Arealplan, klima og miljø Buskerudbyen	Årlig fra 2024
8	Måling, varslings og informasjon		
8a	Drammen kommune viderefører dagens målinger av luftkvalitet på to veinære målestasjoner (Vårveien og Bangeløkka) og en bybakgrunnsstasjon (Backeparken), samt meteorologiske målinger ved Vårveien, Gulsbogen og Marienlyst, slik at det ved behov kan gjennomføres strakstiltak mot svevestøv og varslings av befolkningen. Målinger er også nødvendig for å verifisere overholdelse av forskriftskrav.	Samfunnsmedisinsk avdeling	Iverksatt, løpende
8b	Drammen kommune vil gjennomføre prøveprosjekt med flere enkle målestasjoner på forskjellige steder i kommunen som for eksempel sensorer når denne teknologien gir gode nok måleverdier.	Samfunnsmedisinsk avdeling	Årlig fra 2024
9	Redusere trafikkvekst ved trafikkstyrende tiltak ved behov		
9a	Drammen kommune skal følge med på trafikkutviklingen og holde politisk nivå orientert.	Infrastruktur og samferdsel, Arealplan, klima og miljø Buskerudbyen se 7b	Årlig fra 2024
9b	Dersom det viser seg at trafikken i Drammen over tid øker slik at nullvekstmålet ikke nås, skal trafikkstyrende tiltak utredes.	Infrastruktur og samferdsel Arealplan klima og miljø	Evaluert løpende

Kommentar til handlingsplanen hvor Buskerud fylkeskommune er anleggseier.

3a Drammen kommune henstiller SVV/VF om å innføre redusert hastighet (miljøfartsgrense) på deler av E-18 til 80 km/t og deler av FV283 (Rosenkrantzgata) til 50 km/t (i vintersesongen).

Statens Vegvesen bekrefter at det er igangsatt arbeid med å redusere hastigheten på E-18 til 80 km/t i vinterhalvåret. Viken Fylkeskommune / Buskerud Fylkeskommune ønsker ikke å inngå forpliktelser på nåværende tidspunkt.

4a. Drammen kommune henstiller VF om å benytte mer slitesterk asfalt (Ska11g) på Fylkesvei 286 Rosenkrantzgata

Viken Fylkeskommune / Buskerud Fylkeskommune ønsker ikke å inngå forpliktelser på nåværende tidspunkt. De er noe skeptiske til å bruke annen asfalttype grunnet økte kostnader, vanskeligere å legge ut og muligens noe økt støy.

Mer om tiltakene jf. tiltaksutredningen

3a. Drammen kommune henstiller SVV/VK om å innføre redusert hastighet (miljøfartsgrense) på deler av E-18 til 80 km/t og deler av FV283 (Rosenkrantzgata) til 50 km/t (i vintersesongen)

Tiltaket gir effekt på veistøv, svevestøv PM₁₀ med moderat til høy effekt.

Kostnad for fylkeskommunen: Dette er knyttet til omskifting. Ikke beregnet eksakt i handlingsplanen, men trolig under 50 000 kr. Tiltaket må saksbehandles i relevante instanser før det innføres. Fartsreducerende tiltak vil medføre mindre støy i tillegg til mindre svevestøv.

4a. Drammen kommune henstiller VK om å benytte mer slitesterk asfalt (Ska11g) på Fylkesvei 286 Rosenkrantzgata.

Ved å endre dagens asfalttype (Ab11) på fylkesveien til mer slitesterk asfalt (Ska16g) vil man redusere utslippene i Rosenkrantzgata med 34% og med samme type tiltak på alle fylkesveier i Drammen så vil utslippet i hele byen reduseres med 12%. Ska16g har ca. 40% mindre svevestøvproduksjon enn Ab11.

Tiltaket gir effekt er på veistøv, svevestøv PM₁₀, høy effekt.

Kostnad for Fylkeskommunen: Skjellettasfalt (Ska) er ca. 10-15 % dyrere enn asfaltbetong (Ab), men det er forventet lengre levetid så kostnaden på sikt er trolig sammenlignbar. Det er usikker om asfalttypen medfører økt støy. Ved å redusere hastigheten til 50 km/t jf. tiltak 3a. vil dette redusere støyen.

5. Redusere utslipp fra vedfyring ved 90% rentbrennende ovner mot 2030 og bedre fyringsvaner

5a. Drammen kommune iverksetter spørreundersøkelse over ovnstyper og fyringsvaner i Drammen.

Når man får oversikt over andelen med ulike ovnstyper i Drammen (5a) så kan det vurderes å innføre en forskrift som forbyr ikke rentbrennende ovner (fra før 1998) slik de gjorde i Bergen. Bergen satte av et fond på 50 mill. kr til pant av gamle ovner. Panten var 5000 kr. Alle pengene er brukt og forskriften er opphevet som følge av at det er mindre svevestøv og at ovner er byttet ut. Fondet må ses i forhold til andelen gamle ovner som man ønsker å få bort og kanskje i hvilke områder av kommunen.

Rentbrennende vedovn er ikke et energiltak som kvalifiserer til støtte fra Enova. Årsaken til dette er at Enova støtter energiltak i en markedsintroduksjon. Rentbrennende vedovner trenger ikke støtte for å bli etterspurt.

5b. Drammen kommune viderefører arbeidet med informasjon om bedre fyringsvaner samt vurderer å forsterke informasjonsarbeidet fra fyringssesongen 2023 – 2024, særlig i perioder med høy $PM_{2,5}$ -konsentrasjon

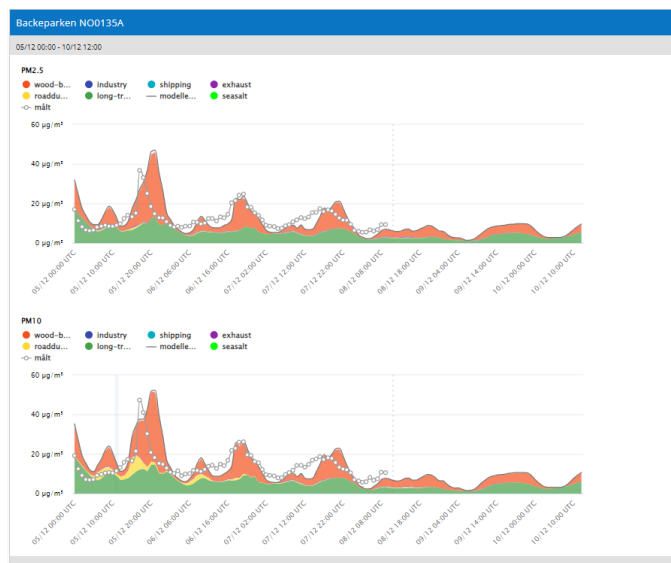
Forslaget betyr at det skal iverksettes ekstra informasjonsarbeid i forhold til utslipp fra vedfyringen generelt i forhold til fyringssesongen og i forhold til perioder hvor utslipp fra vedfyringen er dominerende slik de har vært nå i starten av desember.

Kommunen har foreløpig ikke gjennomført en informasjonskampanje. Det ses på mulighetene for å gjennomføre en felles kampanje sammen med Drammensregionens brannvesens, feierseksjon, for å spre informasjon om riktige fyringsvaner. Gjennom et samarbeid kan kommunen lettere rette informasjonen direkte til innbyggerne.

- **Er det noen ytterligere strakstiltak kommunen kan iverksette nå for å få ned luftforurensingen?**

Det er gjennomført en grundig tiltaksutredning og vedtatt en handlingsplan som danner grunnlag for å redusere utslippene i Drammen. Tiltakene i handlingsplanen er de som er vurdert hensiktsmessige, både som langtidstiltak og som tiltak for å bedre luftkvaliteten i spesielle perioder.

Figuren nedenfor viser varslet nivå (fylt kurve) og målte verdier (linje med sirkel). Oransje viser utslipp fra vedfyring, gult er veitrafikk, grønt er langtransport. Varselet utarbeides av DNMI.

Figuren viser timesverdier av svevestøv (PM_{10} og $PM_{2,5}$) fra Vårveien og Backeparken målestasjoner. Grønn og blå strek er PM_{10} , rød og lilla er $PM_{2,5}$. Fra kl.18 den 28.11 og frem til i dag er svevestøvkonsentrasjonen dominert av det fine svevestøvet ($PM_{2,5}$) fra vedfyringen. PM_{10} er alt svevestøv mindre enn 10 mikrometer.

